Warszawa, 15 czerwca 2015 r.

Opinia
w sprawie celów, priorytetów i zagrożeń związanych z wdrażaniem gospodarki o obiegu zamkniętym

Polska Izba Gospodarki Odpadami (dalej PIGO) zrzesza wiodące na krajowym rynku spółki, przede wszystkim prywatne, zajmujące się odbieraniem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych i przemysłowych a także organizacje odzysku opakowań, producentów i dostawców technologii oraz firmy doradcze działające w zakresie ochrony środowiska.

PIGO generalnie popiera opublikowane 2 lipca 2014 r. propozycje Komisji Europejskiej zawarte w dokumencie „ Ku gospodarce o obiegu zamkniętym: Program „zero odpadów dla Europy" dotyczące w szczególności wzmocnienia odzysku i recyklingu odpadów oraz najnowsze propozycje KE w zakresie wyznaczenia nowych, bardziej ambitnych celów dla tego programu. Istotne jest jednak, aby zmiany systemowe i nowe regulacje na poziomie UE nie ograniczały możliwości przyjmowania przez władze państwowe różnych rozwiązań i środków do realizacji określonych celów, uwzględniających specyfikę i realia rodzimych rynków.

Odnosząc się do powyższych propozycji Komisji Europejskiej, Polska Izba Gospodarki Odpadami postuluje doprecyzowanie ich w sposób zapewniający realizację hierarchii sposobów postepowania z odpadami oraz zasady rozszerzonej odpowiedzialności producenta (extendend producer rosponsibility – EPR).
Zapewni to efektywne wykorzystanie i rozwój potencjału spółek zajmujących się odbieraniem i transportem odpadów oraz zakładów i instalacji, w szczególności regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK). Przedsiębiorstwa zajmujące się gospodarką odpadami w gospodarce o obiegu zamkniętym będą bowiem odgrywać kluczową rolę nie tylko jako dostawcy wysokiej jakości usług dla mieszkańców, lecz przede wszystkim jako dostawcy surowców dla przemysłu.
Dlatego postulujemy, aby rynek gospodarowania odpadami powinien być otwarty w możliwie największym stopniu, także w wymiarze międzynarodowym, na uczciwą i równoprawną konkurencję podmiotów zajmujących się odbieraniem i zagospodarowaniem odpadów (prywatnych oraz komunalnych) oraz na wprowadzanie nowych, innowacyjnych technologii. Polityka gospodarcza na szczeblu krajowym jak i unijnym powinna także promować zarówno w sektorze gospodarki odpadami, jak i w innych dziedzinach usług publicznych projekty realizowane jako wspólne przedsięwzięcia sektora prywatnego i publicznego (partnerstwo publiczno-prywatne, koncesje na roboty budowlane i usługi etc.) oraz rozwijanie inicjatyw gospodarczych przez sektor małych i średnich przedsiębiorstw służących realizacji celów polityki ekologicznej państwa oraz tworzeniu przemysłu przetwórstwa odpadów.
Zgodnie z zasadą subsydiarności administracje rządowa i samorządowa wszystkich szczebli powinny poprzez regulacje prawne, instrumenty finansowe oraz kontrolę wyznaczać i egzekwować określone cele i standardy usług realizowanych przez konkurujących na rynku przedsiębiorców, zapewniając powszechną dostępność usług publicznych dla mieszkańców oraz tworząc mechanizmy motywujące do stałego doskonalenia ich jakości. Rejestrowanie i raportowanie wszystkich strumieni odpadów powinno ograniczać zakres szarej strefy oraz zapewniać uczciwą konkurencję rynkową, innowacyjność oraz kontrolę kosztów.

Polska Izba Gospodarki Odpadami, ul. Słomińskiego 19 lok. 27, 00-195 Warszawa, Tel. +48 (22) 620 59 90 Fax.: +48 (22) 253 86 92
e-mail: biuro@pigo.org.pl, http://www.pigo.org.pl

Członek Europejskiej Federacji Gospodarki Odpadami

Szczególną rolę w tym zakresie powinny odgrywać regulacje na poziomie UE oraz krajowym dotyczące zamówień publicznych promujące tzw. „zielone zamówienia” oraz proekologiczne kryteria oceny i wyboru ofert.

Dla zapewnienia efektywności nowego systemu gospodarki cyrkulacyjnej konieczne jest zapewnienie otwartości rynku i równoprawnej konkurencji spółek prywatnych i spółek samorządowych w ramach obowiązujących obecnie przepisów obligujących gminy do przeprowadzania przetargów na odbieranie lub na odbieranie i zagospodarowanie odpadów . Ma to szczególne znaczenie dla inwestorów prywatnych, którzy w minionych latach ponieśli znaczne nakłady finansowe na budowę nowych instalacji do przetwarzania odpadów. W związku z tym PIGO zdecydowanie sprzeciwia się próbom nieracjonalnego wprowadzenia do usług związanych z gospodarką odpadami tzw. zamówień in-house uzasadnionych jedynie dążeniem spółek gminnych do zdobycia monopolu prowadzenia działalności gospodarczej na tym rynku.
System gminny odbierania odpadów komunalnych powinien obejmować wyłącznie odpady wytwarzane w gospodarstwach domowych. Odpady komunalnopodobne wytwarzane w handlu, usługach (biura, hotele, gastronomia itp.) oraz przez przedsiębiorstwa powinny stanowić obszar wolnej konkurencji spółek wpisanych do gminnego rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów. W tym kontekście konieczne jest właściwe zdefiniowanie pojęcia „odpady komunalne”.
PIGO popiera propozycję wprowadzenia docelowego zakazu składowania odpadów nadających się do ponownego przetworzenia. Składowane powinny być tylko te odpady, których nie da się powtórnie przetworzyć lub odzyskać w sposób bezpieczny dla środowiska bądź ekonomicznie uzasadniony. Dla realizacji tego celu niezbędne jest zmodyfikowanie projektowanego rozporządzenia Ministra Środowiska o mechaniczno-biologicznym przetwarzaniu zmieszanych odpadów komunalnych w kierunku umożliwienia częściowego klasyfikowania tych procesów jako odzysk a nie tylko jako unieszkodliwianie odpadów. Dla stymulowania rozwoju odzysku i recyklingu odpadów zasadne jest również rozważenie wzrostu opłat za składowanie odpadów (w Polsce opłaty za korzystanie ze środowiska).
Dla zapewnienia oczekiwanej przez przetwórców odpadów ich jakości konieczne jest zwiększanie zakresu i jakości selektywnego zbierania odpadów komunalnych „u źródła” obejmującego nie tylko odpady surowcowe (papier, tworzywa, szkło, metal) ale również bioodpady z gospodarstw domowych, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz zużyte baterie i akumulatory (w tzw. gniazdach recyklingowych, punktach selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz na zasadzie bezpośredniego odbierania odpadów wielkogabarytowych od mieszkańców). Metody obliczania osiągniętych poziomów recyklingu powinny odnosić się do wyniku procesu sortowania pomniejszonego o materiały nienadające się do powtórnego przetworzenia, a nie do masy wejściowej w końcowym etapie recyklingu.
Fundusze unijne przeznaczane na współfinansowanie budowy zakładów i instalacji do przetwarzania odpadów powinny być wydatkowane na inwestycje zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami. Dlatego, co do zasady, nie powinny być finansowane instalacje będące na niższym poziomie w tej hierarchii, które mogłyby konkurować z istniejącymi na danym rynku lokalnym lub regionalnym instalacjami będącymi na wyższym poziomie technologicznym określonym w hierarchii sposobów postępowania z odpadami.

Z poważaniem,

Dariusz Matlak
Prezes zarządu

Polska Izba Gospodarki Odpadami, ul. Słomińskiego 19 lok. 27, 00-195 Warszawa, Tel. +48 (22) 620 59 90 Fax.: +48 (22) 253 86 92
e-mail: biuro@pigo.org.pl, http://www.pigo.org.pl

Członek Europejskiej Federacji Gospodarki Odpadami